

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

BENIZEΛΟΥ 55, 65403 ΚΑΒΑΛΑ

ΤΗΛ.: 2510 222942, FAX: 2510 231505

E-mail: geoteeam@otenet.gr

Web site: www.geotee-anmak.gr

Πληροφορίες: Αμπελίδης Θεόδωρος

Καβάλα, 30 Σεπτεμβρίου 2015

Αριθ. Πρωτ: 663

Προς: Όπως ο πίνακας διανομής

Κοιν.: Όπως ο πίνακας διανομής

Θέμα: «Προβλήματα από την κατασκευή συμπληρωματικού αρδευτικού δικτύου στη δυτική Πεδιάδα Νέστου της Π.Ε. Καβάλας»

Αξιότιμοι κύριοι

Το παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας ως ο θεσμοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα πρωτογενούς παραγωγής και προστασίας Περιβάλλοντος (άρθρο 2 του Ν.1474/1984) στην Ανατολική Μακεδονία και λόγω του ότι (άρθρο 2 παρ. 2β)ββ)): *«το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. γνωμοδοτεί με πρωτοβουλία δική του ή των αρμοδίων αρχών..... για κάθε γενικό μέτρο που έχει σχέση με :τους φυσικούς πόρους και ειδικότερα τους..... υδάτινους πόρους»*, θέλουμε να σας θέσουμε ένα σοβαρό θέμα που αφορά τον τρόπο κατασκευής του συμπληρωματικού αρδευτικού δικτύου στη δυτική Πεδιάδα Νέστου.

Από τις αρχές του προηγούμενου καλοκαιριού γίναμε μάρτυρες της σταδιακής εξέλιξης της κατασκευής του αρδευτικού δικτύου στην περιοχή του Ερατεινού. Ένα νέο αρδευτικό, που εγκρίθηκε ως επέκταση του υπάρχοντος, αλλά έρχεται από το παρελθόν και θυμίζει έργα της δεκαετίας του 1950 ή ακόμα και του 1930. Ένα έργο που σε καμία περίπτωση δεν ταιριάζει στα επιτεύγματα της σημερινής τεχνολογίας στον τομέα της υδραυλικής μηχανικής, της ρευστομηχανικής, των κατασκευαστικών έργων, της σωληνοποιίας, της προστασίας του περιβάλλοντος και των αρδεύσεων. Συγκεκριμένα κατασκευάζεται ένα νέο υπέργειο και σε πολλές περιπτώσεις υπερυψωμένο - πάνω σε ειδικά κατασκευασμένο βάθρο - αρδευτικό δίκτυο, με ύψος που ξεκινάει από 0,6 μέτρα και φτάνει τα 2,8 μέτρα από την επιφάνεια του εδάφους. Μέχρι τώρα (και ενώ το έργο έχει σταματήσει λόγω έλλειψης χρηματοδότησης του) έχουν κατασκευαστεί δευτερεύουσες διώρυγες μήκους περίπου 7,7 χιλιομέτρων και έχουν γίνει οι χωματουργικές εργασίες για

ένα δίκτυο 19,4 χιλιομέτρων επί συνόλου του δικτύου που θα φτάσει τα 150 χιλιόμετρα. Το έργο θα εξασφαλίζει νερό άρδευσης από τον ποταμό Νέστο με φυσική ροή σε δευτερεύοντα και τριτεύοντα δίκτυα (μέθοδοι άρδευσης με αυλάκια ή κατάκλιση) και θα καλύπτει περίπου 25.000 καλλιεργούμενα στρέμματα εντός αναδασμού που ήδη ποτίζονταν με άντληση από το στραγγιστικό δίκτυο. Πρόκειται όμως για ένα έργο που κατασκευάζεται εντός του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας στη δυτική πλευρά του Δέλτα του Νέστου και μέσα στα όρια του Δήμου Νέστου. Παρακάτω υπάρχουν ορισμένες φωτογραφίες από την κατασκευή του έργου:

Παρακολουθώντας στενά την εξέλιξη του έργου, τον τρόπο κατασκευής του που μας παραπέμπει στο παρελθόν, καθώς και τη σχετική αλληλογραφία, τα δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο, τις καταγγελίες και τις επαφές του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας Ισμαρίδας, και φιλοπεριβαλλοντικών οργανώσεων (Καλλιστώ, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία) με το πρώην ΥΠΕΚΑ, την Π.Ε. Καβάλας, την Δ/ση Υδάτων, το πρώην ΥΠΑΑΤ και νυν ΥΠΑΠΕΝ και την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, **δηλώνουμε ότι μας βρίσκει αντίθετους ο τρόπος κατασκευής του συγκεκριμένου έργου για πολλούς και διάφορους λόγους που θα εξηγήσουμε παρακάτω.**

Βλέπουμε την υλοποίηση ενός έργου πρώτιστης ανάγκης για τους αγρότες της περιοχής να κατασκευάζεται με αυτόν τον τρόπο που μας θυμίζει Ρωμαϊκά έργα ύδρευσης, βασιζόμενο σε μια αρχική μελέτη που εγκρίθηκε το 1985 χωρίς ποτέ να επικαιροποιηθεί ως προς τον στρατηγικό ή τον υδραυλικό σχεδιασμό της (Οριστική Μελέτη Αρδευτικού έργου «Περιοχής Αγιάσματος Νέστου Νομού Καβάλας» που εκπονήθηκε από τους Ι. Περβανίδη και Δ. Σολάκη και εγκρίθηκε τον Αύγουστο του 1985). Το έργο αυτό θα δημιουργήσει πληθώρα προβλημάτων και δεν θα λύσει τις ανάγκες των αγροτών αφού:

- Αντικείμενο του έργου είναι η κατασκευή ορθογωνικών διωρύγων από άοπλο και οπλισμένο σκυρόδεμα κατηγορίας C16/20 διαφόρων διαστάσεων των δύο αρδευτικών δικτύων Ερατεινού – Πέρνης και Αγιάσματος – Χαϊδευτού (Πηγές) σύμφωνα με την **«Οριστική Μελέτη Αρδευτικού Δικτύου Ερατεινού – Πέρνης Ν. Καβάλας» (2008)**, καθώς και η κατασκευή τμήματος του αρδευτικού δικτύου Αγιάσματος με βάση την **«Οριστική Μελέτη Αρδευτικού Έργου Περιοχής Αγιάσματος Νέστου Νομού Καβάλας» (1985)**. Όμως στην σελίδα 5 (κεφ. 2Δ) της τεχνικής περιγραφής του έργου αναγράφεται ότι **«Λόγω του ότι η μελέτη έχει εκπονηθεί το 1985 αυτή επικαιροποιείται ως προς τα τεύχη δημοπράτησης μόνο, ενώ ο στρατηγικός και υδραυλικός σχεδιασμός παραμένει ο ίδιος»** πράγμα που αποδεικνύει τον παρωχημένο σχεδιασμό του έργου.
- Κατασκευάζεται έτσι ως ένα επιφανειακό αρδευτικό δίκτυο που προσφέρεται μόνο για επιφανειακές μεθόδους άρδευσης με κατάκλιση και αυλάκια που σπαταλούν μεγάλες ποσότητες νερού, όταν σήμερα η σύγχρονη γεωργία απαιτεί μεθόδους άρδευσης με σταγόνες για την εξοικονόμηση νερού και για την καλύτερη απόδοση των καλλιεργειών, ιδιαίτερα των νέων και δυναμικών (δενδρώδη, κηπευτικά κ.λ.π.), όπως αυτές καθορίζονται και στην Υπουργική Απόφαση για τα προωθούμενα καλλιεργούμενα είδη και ποικιλίες του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (νυν ΥΠΑΠΕΝ) σε όλες τις Π.Ε. της χώρας και ειδικότερα στην Π.Ε. Καβάλας (αρ. απόφ. 1415/28732 ΦΕΚ Τεύχος Β' αρ. 574/13-3-2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την αριθμ. 5032/139433 – ΦΕΚ Β 3103 – 18.11.2014 απόφαση του Υπουργού) και στον χωροταξικό σχεδιασμό της Περιφέρειας που βρίσκεται υπό διαβούλευση.
- Δεν μπορεί να επιλέγεται ο παραπάνω τρόπος άρδευσης και κατασκευής ενός έργου με κριτήριο όπως αναφέρεται και στην περιγραφή του έργου, την εξοικείωση των

αγροτών αφού χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι **«Ως προς το σύστημα άρδευσης θα εφαρμοσθεί δίκτυο διανομής νερού με ανοικτές διώρυγες λόγω του ότι για την υπόλοιπη πεδιάδα Νέστου το υφιστάμενο δίκτυο άρδευσης αποτελείται σχεδόν στο σύνολό του από ανοικτές διώρυγες με αποτέλεσμα να έχουν εξοικειωθεί ήδη οι αγρότες με την χρήση του από πολλά χρόνια»**.

- Το δίκτυο αυτό θα είναι υπερυψωμένο και υπέργειο εκτός εδάφους (αντίθετα με το υφιστάμενο δίκτυο που είναι στο επίπεδο του εδάφους), οπότε θα είναι εκτεθειμένο στις καιρικές συνθήκες, στη διάβρωση και στις υψηλές θερμοκρασίες. Η εμπειρία από ανάλογα έργα έχει δείξει ότι η έκθεση αυτή σε συνδυασμό με τις εργασίες καθαρισμού θα μειώσουν γρήγορα την στεγανότητα του έργου.
- Θα προκαλέσει δυσχέρειες στις μετακινήσεις τόσο για τους αγρότες όσο και για τους κτηνοτρόφους με τα κοπάδια τους, όπως επίσης και για την πλουσιότατη άγρια πανίδα της περιοχής (σύμφωνα και με τις παρεμβάσεις των σχετικών φορέων που προαναφέραμε) που αποτελείται από προστατευόμενα είδη θηλαστικών (π.χ. βίδρα, τσακάλι, αλεπού, ασβός, λαγόγυρος, αγριόγατα κ.α.), ερπετά (νερόφιδο, νεροχελώνα κ.α.) και αμφίβια (βαλτοβάτραχος κ.α.), πολλά από τα οποία είναι απειλούμενα και ζούνε στην περιοχή. Το αρδευτικό αυτό «τείχος» θα απομονώσει πληθυσμούς και θα κατακερματίσει ενδιαιτήματα. Συνεπώς θα θέσει σε κίνδυνο αυτούς τους πληθυσμούς αφού δεν θα μπορούν να μετακινηθούν, αλλά και αν τα καταφέρουν, θα αναγκαστούν να διαβούν από δρόμους με κίνδυνο να παρασυρθούν από τα οχήματα. Όπως αναφέρουν οι παραπάνω φορείς στη τεχνική μελέτη του έργου δεν υπάρχει πρόβλεψη και αναφορά για τη διέλευση της άγριας πανίδας.
- Δημιουργία από το έργο αυτό αναγκών για νέα έργα, όπως γέφυρες, διαβάσεις και δρόμοι που αυξάνουν συνολικά το κόστος του έργου, σε αντίθεση με ένα υπόγειο αρδευτικό δίκτυο.
- Τυχόν έργα επιχωμάτωσης δεξιά και αριστερά του κεντρικού καναλιού για μείωση διαρροών και σταθεροποίηση των πρανών, θα εγείρουν προβλήματα ασφάλειας και ανάγκη για περίφραξη, όπως και την αδιαμφισβήτητη ανάγκη της κατασκευής διαβάσεων ζώων για να αρθεί σε ένα βαθμό τουλάχιστον ο αποκλεισμός της άγριας πανίδας και των κοπαδιών κτηνοτρόφων που θα επέλθει με την κατασκευή αυτού του αρδευτικού δικτύου, ιδιαίτερα στα υπερυψωμένα τμήματα αυτού. Όλα αυτά όμως θα προσθέσουν περαιτέρω κόστος στο έργο.

- Το μεγάλο ύψος του αρδευτικού δικτύου παρεμποδίζει τον οπτικό ορίζοντα μέσα σε μια προστατευόμενη περιοχή και σε μια διαδρομή δίπλα σε επαρχιακή οδό που οδηγεί σε τουριστικούς προορισμούς (Θάσο, Κεραμωτή, διεθνές αεροδρόμιο κ.λ.π.). άλλωστε η διασφάλιση της προστασίας και του χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής και η αποφυγή της υποβάθμισής της, προβλέπεται στη σχετική προστατευτική ΚΥΑ 44549/17-10-2008 θεσμοθέτησης του Εθνικού Πάρκου (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

Αντιθέτως όμως θα μπορούσε να κατασκευαστεί ένα κλειστό υπόγειο δίκτυο υπό πίεση. Όπως είχε σχεδιαστεί κάτι ανάλογο αλλά τελικά δεν προχώρησε, για την ανατολική πεδιάδα του Νέστου στην Π.Ε. Ξάνθης και αφορούσε ένα κλειστό υπό πίεση αρδευτικό έργο που θα κάλυπτε πολλαπλάσια έκταση. Το έργο αυτό όπως το περιέγραφε ο τότε Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής του Δ.Π.Θ. είχε πολλαπλά πλεονεκτήματα (Κωτσοβίνος, συνέδριο Νομαρχίας Ξάνθης 2004 σελ 19-20) τα οποία ισχύουν και για αντίστοιχα δίκτυα στη δυτική πεδιάδα του Νέστου. Στην περίπτωση μας, από ένα κλειστό και υπόγειο δίκτυο τα οφέλη για τους αγρότες και το περιβάλλον θα ήταν πολλαπλά όπως:

- Μειωμένο κόστος άρδευσης και οικονομία αρδευτικού νερού, διότι με το δίκτυο υπό πίεση δεν απαιτείται η χρήση αντλητικών συγκροτημάτων (κόστος σε ενέργεια και μηχανήματα) για την άρδευση καλλιεργειών με σταγόνες και συνεπώς τεράστια οικονομία σε χρήματα και υδάτινους πόρους. Το επιπρόσθετο κόστος λειτουργίας όλου του κλειστού δικτύου στην περίπτωση αυτή το επιβαρύνεται ο φορέας λειτουργίας του έργου και όχι ο αγρότης. Το κόστος αυτό που θα πληρώνεται ανταποδοτικά, θα είναι πολύ μικρότερο ατομικά για κάθε αγρότη από το να χρησιμοποιεί ο ίδιος, ατομικά ενεργοβόρα αντλητικά συγκροτήματα όπως θα κάνει στην περίπτωση του επιφανειακού δικτύου.
- Δυνατότητα εφαρμογής άρδευσης ακριβείας και γενικά τεχνικών γεωργίας ακριβείας (λίπανση και υδρολίπανση ακριβείας κ.α.). Πρόκειται για τεχνικές που συμβάλουν στην αύξηση της παραγωγής και μειώνουν το κόστος παραγωγής και οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν μόνο με κλειστό δίκτυο άρδευσης και όχι με ένα επιφανειακό δίκτυο άρδευσης με αυλάκια ή κατάκλιση.
- Οικονομία σε αρδευτικό νερό αφού το κλειστό δίκτυο έχει μικρότερες απώλειες (λόγω εξάτμισης, διαρροών κ.λ.π.) και ελαχιστοποιεί τη χρήση νερού αυξάνοντας την αποδοτικότητα χρήσης του.

- Διευκόλυνση μετακινήσεων των αγροτών και των κτηνοτρόφων με τα κοπάδια τους, όπως και της άγριας πανίδας λόγω της ανυπαρξίας εμποδίων. Έτσι, δεν θα επιβαρυνθεί το κόστος παραγωγής από τις επιπλέον μετακινήσεις των παραγωγών λόγω του υπάρχοντος έργου.
- Καμία ή ελάχιστες επιπτώσεις από το έργο στο φυσικό περιβάλλον και στον τουρισμό της περιοχής.

Μας προκαλούν όμως εύλογο προβληματισμό οι αναφορές και οι αιτιάσεις των αρμοδίων υπηρεσιών σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης του έργου, καθώς το έργο δεν διαθέτει την σχετική άδεια χρήσης νερού σύμφωνα με το υπ. αριθ. πρωτ. 21241/12-08-2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Υδάτων Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, στο οποίο τονίζεται ότι το έργο δεν διαθέτει τη σχετική άδεια εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και επειδή δεν κατατέθηκε κανένα σχετικό αίτημα έκδοσης άδειας εκτέλεσης του έργου εγκαλείται η διευθύνουσα υπηρεσία (Τμήμα Δομών και Περιβάλλοντος της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. Καβάλας) του έργου να σταματήσει τις εργασίες εκτέλεσης του έργου και να προχωρήσει στις διαδικασίες αδειοδότησης του έργου. Η ίδια υπηρεσία επανέρχεται με πρόσφατο έγγραφο της (υπ. αριθμ. πρωτ. 9788/15-7-2015) επισείοντας μάλιστα τον κίνδυνο ποινικών και διοικητικών κυρώσεων και προστίμων που φτάνουν μέχρι τα 600.000 ευρώ και διατάσει την διενέργεια σχετικής αυτοψίας.

Τέτοια έργα συνήθως κατασκευάζονται και λειτουργούν σε χώρες του τρίτου κόσμου και εφόσον επιθυμούμε να είμαστε μια Ευρωπαϊκή χώρα θα πρέπει και τα έργα που κατασκευάζουμε να ανταποκρίνονται στην τεχνολογική πρόοδο που υπάρχει. Άλλωστε από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του έργου (Υ.Α.105932/3-7-2008 παρ. Ζ.2.) προκύπτει ότι η χορηγηθείσα έγκριση *«δύναται να τροποποιηθεί εάν κατά την κατασκευή ή την λειτουργία του έργου, διαπιστωθεί ότι η παρεχόμενη απ' αυτήν προστασία στο περιβάλλον δεν είναι επαρκής. Επίσης η Απόφαση δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων παρακολούθησης του έργου, με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Εξάλλου ενόψει του μεγάλου χρονικού ορίζοντα λειτουργίας του έργου, η παρούσα Απόφαση δύναται να τροποποιηθεί, εάν τούτο απαιτηθεί προκειμένου να προσαρμοσθεί στα νέα δεδομένα στον τομέα των περιβαλλοντικών επιστημών»*.

Επειδή λοιπόν μας δίνεται η δυνατότητα τροποποίησης του έργου που μας την προσφέρει η έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου και σε συνδυασμό με τις ελλείψεις στις σχετικές αδειοδοτήσεις του έργου, με τα προβλήματα που δημιουργεί το έργο με τον τρόπο που υλοποιείται και προκειμένου να μην υπάρξει κανένα πρόβλημα στην υλοποίηση του έργου πιστεύουμε ότι θα πρέπει να υπάρξει συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων φορέων ώστε να γίνουν όλες οι απαραίτητες αλλαγές στο έργο προς την αποδοτικότερη λειτουργία του και την συμμόρφωση του στην κείμενη νομοθεσία.

Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε το γεγονός ότι στο υπό διαβούλευση Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Α.Μ.Θ., στο πίνακα προτεινόμενων έργων, ως κωδικός παρέμβασης 4.1.2. προτείνεται η αντικατάσταση των ανοικτών αρδευτικών δικτύων της πεδιάδας της Χρυσούπολης με κλειστά δίκτυα με ενδεικτικό κόστος 50 εκ. ευρώ. Δηλαδή θα φτιάξουμε τώρα ένα επιφανειακό ανοικτό δίκτυο άρδευσης και στα επόμενα 5 χρόνια όπως προβλέπεται στο χωροταξικό θα το κάνουμε υπόγειο κλειστό δίκτυο, όπως σωστά προβλέπεται στο χωροταξικό και επιτάσσει η τεχνολογία, και το συμφέρον των αγροτών και η προστασία του Περιβάλλοντος;

Το Παράρτημα μας δεν είναι εναντίων τέτοιων αναπτυξιακών έργων, αλλά πιστεύει ότι με την ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων μπορεί να προκύψει μεγαλύτερο όφελος στους αγρότες και ταυτόχρονα η προστασία του περιβάλλοντος. Για αυτό το λόγο παραμένουμε στη διάθεση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου για να συζητήσουμε το θέμα.

Ο Πρόεδρος της Δ.Ε.

του ΓΕΩΤΕ.Ε.

Ανατολικής Μακεδονίας

Ζαφείρης Μυστακίδης

Πίνακας Διανομής

Αποδέκτες:

- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων Υπουργό κ. Ευάγγελο Αποστόλου και Αναπληρωτή Υπουργό κ. Μάρκο Μπόλαρη
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας Υπουργό κ. Π. Σκουρλέτη και Αναπληρωτή Υπουργό κ. Γιάν.Τσιρώνη
- Βουλευτές Καβάλας
- Περιφερειάρχης Α.Μ.Θ.
- Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Καβάλας
- Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος
- Περιφερειακό Συμβούλιο Α.Μ.Θ.
- Δήμαρχος Νέστου
- Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών Π.Ε. Καβάλας
- Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας Π.Ε. Καβάλας
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης – Δ/νση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού, Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης - Δ/νση Υδάτων ΑΜΘ

Κοινοποίηση:

- ΥΠΕΚΑ Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος Δόμησης Ενέργειας και Μεταλλείων
- Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας – Ισμαρίδας
- ΤΟΕΒ Χρυσούπολης
- Καλλιστώ
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
- Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία
- Σύλλογος Αγροτών Νέστου
- Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
- Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.